

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z powództwa I.K.

przeciwko Bank Oddział w Polsce o zapłatę i ustalenie

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2022 r., sygn. I ACa 177/21,

po rozpoznaniu wniosku powódki o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Pawłyszczę od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym, sygn. I CSK 4861/22,

na posiedzeniu niejawnym 8 maja 2024 r. w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych,

- 1. pozostawia wniosek bez rozpoznania w zakresie, w jakim podnosi wątpliwości co do procedury powołania sędziego;**
- 2. oddala wniosek w zakresie zarzutu bezstronności.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek powódki I. K. (dalej: „wnioskodawca”) w postępowaniu toczącym się pod sygn. akt I CSK 4861/22, przed Sądem Najwyższym, o wyłączenie SSN Dariusza Pawłyszczę od orzekania w ww. sprawie.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że co do sędziego objętego wnioskiem, w ocenie wnioskodawcy, istnieje okoliczność, która może wywołać

uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w ww. sprawie, w szczególności wobec przyjęcia odmiennej od prezentowanej przez Sąd Najwyższy linii orzeczniczej w sprawach dotyczących kredytów powiązanych z walutą obcą, tj. tzw. sprawach „frankowych”, co w okolicznościach sprawy, która również jest sprawą „frankową” może wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego. Wnioskodawca na poparcie swojego stanowiska przytoczył również konkretne orzecznictwo.

We wniosku wskazano również na wątpliwości związane z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), na podstawie których Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: KRS) wnioskowała do Prezydenta RP o powołanie sędziego objętego wnioskiem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. W tym kontekście powołano się na uchwałę Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20 oraz orzecznictwo TSUE i ETPCz.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie mógł być uwzględniony.

1. Rozpatrywanie zarzutów rozpocząć należy od zarzutu najdalej idącego, tj. podniesionej wątpliwości dotyczącej procedury powołania sędziego.

Nie można zgodzić się, iż wskazany w treści uzasadnienia wniosku sposób powołania sędziego objętego wnioskiem może rodzić wątpliwości co do jego bezstronności i niezależności.

Sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie został wybrany w określonej przepisami prawa procedurze. W świetle art.179 Konstytucji, każdy sędzia jest rekomendowany przez KRS danej kadencji i powołany przez urzędującego w danym czasie Prezydenta RP. Nie można więc czynić z powyższego zarzutu.

2. Regulacje ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, w oparciu o które została przeprowadzona procedura konkursowa na urząd sędziego, były między innymi przedmiotem kontroli konstytucyjności przeprowadzonej przez jedyny umocowany konstytucyjnie do tego organ, jakim jest Trybunał Konstytucyjny. W efekcie tej kontroli, regulacje te, „wyrokiem z 25 marca 2019 r., w sprawie

K 12/18 uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Oznacza to, że wiążą wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, a więc zarówno strony i uczestników postępowania, jak również organy stosujące prawo” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NKRS 34/21, pkt 5).

3. Odnosząc się do uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, podkreślić należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została ona uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Jak już wskazano, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP), a więc wiążą bezpośrednio zarówno wszystkie składy sędziowskie sądów powszechnych, jak i wszystkie składy sędziowskie Sądu Najwyższego. Dlatego niedopuszczalne byłoby oparcie rozstrzygnięcia sądowego na uchwale Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., która w wyniku wyroku TK utraciła swój walor normatywny ze względu na niezgodność z Konstytucją i z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

4. Jak już wspomniano, wyrokiem z 25 marca 2019 r., w sprawie K 12/18, Trybunał Konstytucyjny przesądził o zgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, których konstytucyjność jest kwestionowana przez jedną ze stroną konfliktu politycznego, jaki utrzymuje się w społeczeństwie od kilku lat.

Jednocześnie jednak, we wniosku pominięto okoliczność, że na gruncie utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, nawet formalne stwierdzenie niekonstytucyjności przepisów stosowanych w procesie wyłaniania kandydatów na sędziów, nie mogłoby prowadzić do podważania ich zdolności do orzekania, o ile spełniają oni ustawowe kryteria bycia powołanymi na dane stanowisko sędziowskie. Począwszy od roku 2007, formalnie stwierdzane kilkakrotnie w rozstrzygnięciach Trybunału Konstytucyjnego wadliwości procedury nominacyjnej

sędziów nie prowadziły nigdy do podważania skuteczności powoływania sędziów lub ich zdolności do orzekania. Wspomniane wyroki Trybunału Konstytucyjnego nie stanowiły nigdy podstawy do podawania w wątpliwość orzeczeń wydawanych przez sędziów rekomendowanych przez KRS w procedurze, której niezgodność z Konstytucją RP wyraźnie stwierdzono. Tym bardziej, nie prowadziło to do kwestionowania niezawisłości tych sędziów, choć stwierdzona niekonstytucyjność dotyczyła istotnych aspektów procedowania KRS przy formułowaniu wniosków o powołania sędziowskie.

W wyroku z 29 listopada 2007 r., SK 43/06 (Dz.U. z 2007 r., nr 227, poz. 1680), Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 2 ust. 2 pkt 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i konsekwentnie orzekł o niekonstytucyjności stosowanych do tej pory kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie. W konsekwencji, do nominacji sędziowskich przedstawiano osoby wyłonię na podstawie niekonstytucyjnie określonych kryteriów.

W roku 2008, Trybunał Konstytucyjny orzekł dwukrotnie o niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy o KRS, wskazując w wyroku z 16 kwietnia 2008 r. K 40/07 (Dz.U. z 2008 r., nr 96, poz. 621), na udział w obradach KRS osób nieuprawnionych w zakresie w jakim dopuszczał do udziału w obradach osoby reprezentujące członków Rady, dając im możliwość wyrażania przez nich stanowiska. Natomiast w wyroku z 27 maja 2008 r. SK 57/06 (Dz.U. z 2008 r., nr 96, poz. 621) Trybunał Konstytucyjny zakwestionował brak możliwości zaskarżenia uchwały KRS przez osoby nieprzedstawione do powołania.

Następnie, wyrokiem z 19 listopada 2009 r. K 62/07 (Dz.U. z 2009 r., nr 202, poz. 1567) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność procedury, w której wyłaniano kandydatów na sędziów z uwagi na konstytucyjnie niedopuszczalne określenie postępowania przed Radą aktem rangi podustawowej bez określenia ustawą zakresu delegacji do wydania aktu wykonawczego. Wreszcie wyrokiem z 20 czerwca 2017 r. K 5/17 (Dz.U. z 2017 r., poz. 1183) stwierdzono niekonstytucyjność kadencji członków KRS będących sędziami sądów powszechnych, co prowadziło do niekonstytucyjnej obsady sędziowskiej

części KRS (szerzej na ten temat również w postanowieniu Sądu Najwyższego z 17 maja 2019 r., I NO 55/18).

Wszystkie stwierdzone w ten sposób naruszenia konstytucji nie prowadziły do tej pory do podważania skuteczności powoływania sędziów i nie stanowiły podstawy do podawania w wątpliwość niezawisłości lub orzeczeń sędziów powołanych na podstawie uchwał KRS podejmowanych, ze stwierdzonym w tych wyrokach, naruszeniem Konstytucji RP.

Tym samym, w zakresie w jakim podniesiono wątpliwości co do procedury powołania sędziego, na podstawie art. 7 Konstytucji RP a *contrario*, biorąc pod uwagę art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17, w zw. z art. 2 Konstytucji RP, względem wniosku należało postąpić w sposób przewidziany w art. 26 § 3 u.SN, pozostawiając go bez rozpoznania.

5. W odniesieniu do zarzutu opartego na art. 49 k.p.c., wskazać należy, że we wrześniu 2023 r. (a w tym okresie wydane zostały „głośne” wyroki Sądu Najwyższego z udziałem SSN Dariusza Pawłyszcz, powołane przez wnioskodawcę) rozbieżności w sprawach frankowych nie zostały jeszcze rozstrzygnięte (por. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22).

Niezależnie od powyższego, z czynności orzeczniczych nie można wywodzić nastawienia do strony świadczącego o braku bezstronności. Nawet wyrażenie przez sędziego poglądu w wydanym orzeczeniu, którego to poglądu nie podziela strona, nie może być utożsamiane z negatywnym nastawieniem sędziego do strony. Co więcej, wnioskodawca nie wskazuje na negatywne nastawienie sędziego do strony (co stanowiłoby przejaw braku bezstronności) ani nie podnosi żadnych okoliczności świadczących o stronniczości, a jedynie podnosi kwestię określonego sposobu orzekania przez sędziego objętego wnioskiem.

Gdyby zarzut dotyczył orzekania w określony sposób w odniesieniu do spraw, w których stroną jest ten sam bank (tu: pozwany), tzn. widoczny byłby szczególny stosunek sędziego do danego, konkretnego banku, mimo odmiennego orzekania w sprawach, w których stronami byłyby inne banki, to w takich okolicznościach można byłoby rozważać trafność tego zarzutu. W realiach niniejszej sprawy nie ma to jednak miejsca.

Mając powyższe na względzie, w zakresie zarzutu bezstronności, Sąd Najwyższy orzekł, jak w pkt 2 sentencji, w oparciu o art. 49 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ms]